

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Jana Passera a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **P. M.**, zastoupeného Mgr. Michalem Chmelařem, advokátem se sídlem Rašínova 522, Zlín, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčnickém právu 1/376, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2012, čj. 2012/24902-422, v řízení o návrhu Městského soudu v Praze na rozhodnutí o místní příslušnosti soudu,

t a k t o :

K projednání věci **je místně příslušný** Krajský soud v Brně.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2012, čj. 2012/24902-422, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky, krajské pobočky ve Zlíně. Úřad práce žalobci dle § 9 odst. 4 zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, přiznal mzdové nároky za měsíce září a říjen roku 2011 ve výši 5500 Kč.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 21. 11. 2012, čj. 41 A 25/2012 - 33, jež nabylo právní moci dne 30. 11. 2012, rozhodl o postoupení věci Městskému soudu v Praze. Vyslovil, že k řízení je dle § 7 odst. 2 s. ř. s ve znění účinném od 1. 1. 2012 místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni. Za správní orgán, který ve věci rozhodl v prvním stupni, považoval dle zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky, tento úřad a nikoli jeho krajské pobočky. Ty považoval za jeho vnitřní organizační jednotky, jež nejsou samostatnými správními orgány. Proto rozhodl, že k řízení je místně příslušný Městský soud v Praze.

Městský soud v Praze s postoupením věci nesouhlasil, neboť mu byla doručena po účinnosti novely soudního řádu správního učiněné zákonem č. 396/2012 Sb., jehož část šestnáctá vstoupila v účinnost dne 26. 11. 2012. Proto věc dle § 7 odst. 5 s. ř. s. předložil Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o místní příslušnosti. Dle uvedené novely došlo ke změně § 7 odst. 3 s. ř. s., jenž mimo jiné nově stanoví, že ve věcech ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele je k řízení příslušný krajský soud, v jehož obvodu má návrhovatel bydliště nebo sídlo, popřípadě v jehož obvodu se zdržuje. Dle čl. XXV novely platí, že „[v]ěci správního soudnictví ve věcech [...] ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele [...], v nichž byla dána místní příslušnost Městského soudu v Praze a v nichž nebylo rozhodnuto do dne účinnosti tohoto zákona, převezmou a dokončí krajské soudy místně příslušné podle § 7 odst. 3 zákona

č. 150/2002 Sb., ve znění tohoto zákona“, tj. po novele. Městský soud proto zhodnotil, že dle bydliště žalobce je místně příslušným Krajský soud v Ostravě.

K řízení o určení místní příslušnosti před Nejvyšším správním soudem se vyjádřil žalovaný. Uvedl, že až do 26. 11. 2012, tj. účinnosti části šestnácté novely, správní soudy žaloby ve věcech ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele odmítaly. Tyto věci rozhodovaly soudy v občanském soudním řízení podle části páté o. s. ř., a to i na základě rozhodnutí Nejvyššího správního soudu čj. 6 A 97/2002 - 26, publ. pod č. 17/2003 Sb. NSS. Žalovaný se domnívá, že smyslem novely soudního řádu správního bylo snížení nápadu Městského soudu v Praze, nikoliv změna věcné příslušnosti. Proto dovozuje, že by žaloby ve věcech uspokojení zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele měly být i nadále projednávány v řízení podle části páté o. s. ř.

Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. platí, že nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.

Podle § 7 odst. 3 s. ř. s. v nyní účinném znění platí, že ve věcech důchodového pojištění, úrazového pojištění a dávek podle zvláštních předpisů vyplácených spolu s důchody a ve věcech zaměstnanosti, ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, dávek státní sociální podpory, dávek pro osoby se zdravotním postižením, průkazu osoby se zdravotním postižením, příspěvku na péči a dávek pomoci v hmotné nouzi je k řízení příslušný krajský soud, v jehož obvodu má návrhatel bydliště nebo sídlo, popřípadě v jehož obvodu se zdržuje.

Podle § 7 odst. 5 s. ř. s. platí, že není-li soud, u něhož byl návrh podán, k jeho vyřízení místně příslušný, postoupí jej k vyřízení soudu příslušnému. Nesouhlasí-li tento soud s postoupením věci, předloží spisy k rozhodnutí o příslušnosti Nejvyššímu správnímu soudu. Rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o této otázce jsou soudy vázány.

V předkládané věci má Nejvyšší správní soud posoudit, který z krajských soudů rozhodujících ve věcech správního soudnictví je místně příslušný k rozhodnutí o žalobě ve věci ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. Přitom v době do 26. 11. 2012, tj. do nabytí účinnosti části šestnácté zákona č. 396/2012 Sb., kterou byla do § 7 s. ř. s. vložena mimo jiné slova „a ve věcech zaměstnanosti, ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele“ soudní přezkum meritorních rozhodnutí ve věcech ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele náležel do pravomoci civilních soudů postupujících podle části páté o. s. ř.

Ustálená judikatura správních soudů doposud v otázce soudní pravomoci ve věcech ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele navazovala na usnesení zdejšího soudu čj. 6 A 97/2002-26, publ. pod č. 17/2003 Sb. NSS (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), na něž odkazuje i žalovaný. Podle uvedeného usnesení je „nepochybné, že mzdové nároky podle zákona č. 118/2000 Sb., byť o nich rozhoduje správní orgán procesním postupem podle správního řádu, jsou součástí pracovních vztahů, tedy vztahů soukromoprávních“, a proto je ochrana těchto soukromých práv zajištěna postupem podle části páté o. s. ř., tedy projednáním a rozhodnutím v občanském soudním řízení. Zmíněný závěr byl opakovaně potvrzován i v následné rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu, např. v rozsudcích čj. 4 Ads 51/2011-43, čj. 4 Ads 18/2012 - 33 a čj. 4 Ads 44/2012 - 38. Judikatura již rovněž zdůraznila, soudy v občanském soudním řízení rozhodují o věci až poté,

co správní orgán rozhodne věcně o sporu nebo jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů; naopak řešení procesních otázek – jako je například odmítnutí správního orgánu věc projednat – náleží soudům ve správním soudnictví (srov. blíže usnesení čj. Konf 84/2008 - 9 vydané zvláštním senátem zřízeným podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů).

Výše uvedené rozdělení pravomocí respektovaly i civilní soudy. Lze odkázat například na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2006, sp. zn. 21 Cdo 60/2006, ze dne 9. 8. 2012, sp. zn. 21 Cdo 1385/2011 (citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dostupná na www.nsoud.cz). Je tak patrné, že i civilní soudy přijímají svou pravomoc ve věcech ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele.

Až do nabytí účinnosti novely § 7 odst. 3 s. ř. s. nebylo zpochybňováno, že soudní přezkum věcných správních rozhodnutí o mzdových nárocích podle zákona č. 118/2000 Sb. probíhá před civilními soudy v občanském soudním řízení podle části páté o. s. ř. Novelou však bylo zavedeno pravidlo určení místní příslušnosti správních soudů podle bydliště či sídla navrhovatele mimo jiné i ve věcech ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. Nutno podotknout, že úprava obsažená v části šestnácté zákona č. 396/2012 Sb. nebyla součástí vládního návrhu zákona, důvodová zpráva se k ní proto nevyjadřuje (sněmovní tisk č. 537/0, digitální repozitář PS PČR, VI. volební období, dostupné na www.psp.cz). Změna § 7 odst. 3 s. ř. s. je výsledkem komplexního pozměňujícího návrhu ústavněprávního výboru Poslanecké sněmovny (sněmovní tisk č. 537/3), a tak ji plénum Poslanecké sněmovny schválilo bez odůvodnění.

V důsledku novelizace § 7 odst. 3 s. ř. s. proto vzniká otázka, zda toto ustanovení o místní příslušnosti soudů ve správním soudnictví ve svém novelizovaném znění založilo i pravomoc těchto soudů tak, aby zahrnovala i přezkum věcných správních rozhodnutí ve věcech ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. K této otázce se již komplexně vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku čj. 6 Ads 164/2012 - 31 a na podrobné odůvodnění tohoto rozsudku zde Nejvyšší správní soud odkazuje. Nejvyšší správní soud v uvedeném rozhodnutí vyšel z úvahy, že pravomoc soudu musí vždy předcházet jeho příslušnosti. Přitom ani z textu zákona č. 396/2012 Sb., ani z informací z legislativního procesu nevyplývá, že by úmyslem zákonodárce bylo založení pravomoci správních soudů ve všech věcech ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. Nelze zde vystačit s pouhým jazykovým výkladem části šestnácté zákona č. 396/2012 Sb. Dle Nejvyššího správního soudu je jediným racionálním výkladem ten, podle něhož novelizované znění § 7 odst. 3 s. ř. s. nezasahuje do dosavadní úpravy pravomoci soudů ve správním soudnictví, ale stanoví nové pravidlo pro určení místní příslušnosti správních soudů mimo jiné i v těch věcech ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, v nichž měly správní soudy pravomoc již před účinností novely.

V posuzované věci nebyla z předložených důvodů vůbec dána pravomoc soudů ve správním soudnictví. Žalobce žalobou napadl rozhodnutí, v němž žalovaný rozhodoval ve věci ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele věcně, neboť žalovaný na základě odvolání přezkoumával rozhodnutí Úřadu práce České republiky, který přiznal žalobci mzdové nároky za měsíce září a říjen roku 2011 ve výši 5500 Kč. Dle výše popsané judikatury žalovaný rozhodoval o právní věci žalobce vyplývající z pracovněprávních, tedy soukromoprávních, vztahů.

Z tohoto důvodu proto měl již první soud rozhodující ve správním soudnictví, jemuž žaloba napadla (soud adresy), žalobu dle § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítnout a v usnesení

o odmítnutí žaloby žalobce poučit, že může do jednoho měsíce od právní moci usnesení podat žalobu k soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení.

Nejvyšší správní soud nemůže v této procesní situaci žalobu odmítnout namísto krajského soudu. Tato pravomoc je mu dána pouze při rozhodování o kasační stížnosti, jsou-li pro to splněny další podmínky (§ 110 s. ř. s.). Dle § 7 odst. 5 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud povolán pouze k rozhodování o místní příslušnosti. Nejvyšší správní soud proto vrací věc tomu krajskému soudu, jemuž věc původně napadla, neboť již ten měl rozhodnout o odmítnutí žaloby dle § 46 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Brně je v dalším řízení vázán rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o této otázce (§ 7 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 6. srpna 2013

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu